موسسه حقوقی آوای عدالت سروش

قانون نظام مهندسی ساختمان

قانون نظام مهندسی ساختمان/

ماده ۱ – به منظور تنسیق امور مربوط به حرفه‌های مهندسی معماری، ساختمان، شهرسازی، تأسیسات و سایر رشته‌های مرتبط که در این قانون‌اختصارا مهندسی ساختمان نامیده می‌شود موارد ذیل مقرر می‌گردد./

هدف از وضع این مقررات تأمین موجبات رشد و اعتلا امور مهندسی ساختمان و ارتقا دانش فنی و کیفیت کار صاحبان حرف مهندسی ساختمان وایجاد مکانیزمهای مناسب جهت اعمال نظارت مراجع ذیربط بر نحوه انجام خدمات در این زمینه با استفاده از همکاری مهندسین می‌باشد./

تبصره – انطباق عناوین ارزشنامه‌های تحصیلی مختلف با چهار رشته مذکور و تعیین رشته‌های مرتبط با آنها به عهده وزارت فرهنگ و آموزش‌عالی است./

ماده ۲ – در مرکز هر استان یک سازمان به نام سازمان نظام مهندسی ساختمان استان که از این پس در این قانون سازمان استان نامیده می‌شودتأسیس می‌گردد که دارای شخصیت حقوقی می‌باشد./

ماده ۳ – برای تشکیل سازمان استان وجود حداقل ۳۰ نفر مهندس واجد شرایط مقیم حوزه آن استان که متقاضی عضویت باشند ضروری است./

تبصره – در این قانون مهندس مقیم استان به شخصی اطلاق می‌شود که حداقل ۶ ماه قبل از تقاضای عضویت، فعالیت حرفه‌ای وی در آن استان‌متمرکز بوده و اقامت غالب وی در آن استان باشد./

ماده ۴ – برای عضویت سازمان استان دارا بودن پروانه اشتغال به کار مهندسی (اختصاراً پروانه اشتغال) که از طرف وزارت مسکن و شهرسازی‌صادر می‌شود ضروری است. آیین‌نامه مربوط به شرایط عضویت در سازمان استان و خروج از آن و نحوه صدور پروانه اشتغال و ترتیب تعیین حدودصلاحیت حرفه‌ای و ظرفیت اشتغال دارنده آن توسط وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

ماده ۵ – هر سازمان دارای هیأت مدیره‌ای خواهد بود که در تهران از ۱۵ نفر عضو اصلی و ۵ نفر عضو علی‌البدل و در مرکز استانها از ۷ نفر عضواصلی و ۲ نفر عضو علی‌البدل به انتخاب اعضا برای مدت ۴ سال تشکیل می‌گردد./

تبصره – آیین‌نامه مربوط به نحوه تشکیل و اداره سازمانهای استان و ارکان آنها که حاوی موارد ذیل خواهد بود به وسیله وزارت مسکن و شهرسازی‌تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

الف – نحوه تشکیل/

ب – نحوه انجام انتخابات و شرایط عضویت در هیأت مدیره./

ج – تعداد نماینده هر یک از رشته‌های مهندسی در هیأت مدیره./

د – نحوه انجام وظایف سازمانها و ارکان آنها در زمینه./

۱ – حفظ شئون و حیثیت حرفه‌ای مهندسین./

۲ – تنظیم روابط بین صاحبان حرف مهندسی و کارفرمایان./

۳ – حفظ حقوق مهندسین./

۴ – نظارت بر حسن انجام خدمات حرفه‌ای مهندسین/

۵ – ارتقا سطح علمی و دانش فنی اعضا./

۶ – نظارت بر حسن اجرای مقررات ساختمانی./

۷ – همکاری با سازمانهای دولتی و شهرداریها و مراجع قضایی./

۸ – سایر موارد مرتبط با اهداف و وظایف سازمانها./

ماده ۶ – هر یک از سازمانهای استان دارای یک شورای انتظامی (شورای انتظامی استان) خواهد بود که از ۳ عضو اصلی و دو عضو علی‌البدل‌منتخب از بین اعضا سازمان مربوط برای مدت ۴ سال تشکیل می‌گردد. انتخاب یک عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل به عهده هیأت مدیره و انتخاب‌بقیه به عهده اعضا سازمان خواهد بود. اعضا هیأت مدیره در زمان عضویت هیأت مزبور نمی‌توانند به عضویت شورای انتظامی درآیند. این شورامرجع رسیدگی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی و هیأت مدیره در خصوص تخلفات انضباطی و حرفه‌ای هر یک از اعضا سازمان می‌باشد ومرجع تجدید نظر آرا شورای انتظامی استانها شورای مرکزی سازمانهای نظام مهندسی ساختمان خواهد بود./

تبصره – طرز تعقیب و رسیدگی به تخلفات در شورای انتظامی و در مرجع تجدید نظر و نحوه اجرای آرا صادره و همچنین نحوه رسیدگی به‌تخلفات و تعیین مجازات اعضا هیأت مدیره و شورای انتظامی استان به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی،کشور و دادگستری تهیه و به تصویب هیأت دولت خواهد رسید./

ماده ۷ – مراجع قضایی در رسیدگی به اتهامات صاحبان حرف مذکور در این قانون که ناشی از امور حرفه‌ای باشد، نظر کارشناسی شورای انتظامی‌استان محل وقوع بزه انتسابی را خواستار می‌شوند. شورای انتظامی مکلف است حداکثر ظرف یک ماه از وصول استعلام، نظر خود را کتبا اعلام نمایدو در صورت عدم اعلام نظر مراجع مربوط می‌توانند رأساً به کار رسیدگی ادامه دهند./

تبصره – در مواردی که به لحاظ ماهیت کار، سازمان نیاز به وقت بیشتر دارد می‌تواند از مرجع قضایی ذیربط استمهال نماید./

ماده ۸ – در دعاوی که موضوع آنها امور ساختمانی موضوع ماده ۱ این قانون باشد محاکم قضایی می‌توانند جهت انجام کارشناسی از سازمان‌استان محل دادگاه خواستار معرفی یک کارشناس یا هیأت کارشناسی خبره و واجد شرایط شوند هیأت مدیره سازمان استان مکلف است حداکثرظرف مدت یک ماه نسبت به معرفی کارشناس یا کارشناسان ذیصلاح اقدام نماید./

ماده ۹ – به منظور هماهنگی در امور سازمانهای استان هیأت عمومی سازمانهای نظام مهندسی متشکل از نمایندگان سازمانهای استان در سطح‌کشور تشکیل می‌شود مدت نمایندگی نمایندگان هر استان در هیأت عمومی سازمانهای نظام مهندسی با خاتمه دوره خدمت هیأت مدیره سازمان استان‌خاتمه خواهد یافت./

تعداد نمایندگان هر استان در این هیأت متناسب با تعداد اعضا سازمان استان به ترتیب ذیل خواهد بود:/

– سازمانهایی که دارای ۵۰۰ نفر عضو و یا کمتر هستند ۱ نفر./

– سازمانهایی که دارای بیش از ۵۰۰ نفر و کمتر از ۱۰۰۰ نفر عضو هستند ۲ نفر./

– سازمانهایی که دارای ۱۰۰۰ نفر عضو یا بیشتر هستند حداکثر ۳ نفر./

ترتیب تشکیل و گردش کار داخلی این هیأت به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی به تصویب هیأت وزیران‌خواهد رسید. برای تشکیل این هیات حضور نمایندگان حداقل دو سوم از سازمانهای استان ضروری است و جلسات عادی این هیأت در هر سال ۲ باردر یکی از استانهای کشور تشکیل خواهد شد و در صورت تصویب اکثریت اعضا این هیأت به تعداد لازم جلسه فوق‌العاده تشکیل خواهند داد./

وظایف هیأت عمومی به شرح ذیل است./

الف – انتخاب ۴ نفر نماینده برای عضویت شورای مرکزی سازمانهای نظام مهندسی ساختمان و معرفی حداقل ۱۰ نفر کاندیدای واجد صلاحیت‌به وزارت مسکن و شهرسازی برای تکمیل اعضا شورای مرکزی سازمانهای نظام مهندسی ساختمان./

ب – جمع‌آوری و ارائه گزارش عملکرد سازمانهای نظام مهندسی استان موضوع ماده ۱۳ با حضور نماینده وزارت مسکن و شهرسازی./

ج – تنظیم روابط بین سازمانهای استان و مراجع دولتی و عمومی./

ماده ۱۰ – شورای مرکزی سازمانهای نظام مهندسی ساختمان مرکب از ۹ نفر در مرکز کشور تشکیل خواهد گردید./

از ۹ نفر فوق ۴ نفر را مستقیماً هیأت عمومی سازمانهای نظام مهندسی ساختمان از میان اعضا خود معرفی خواهد نمود و ۵ نفر باقیمانده را وزارت‌مسکن و شهرسازی از میان حداقل ۱۰ نفر مهندسین پرسابقه و خوشنام که منشا خدمات ارزنده‌ای بوده‌اند و توسط هیأت عمومی معرفی می‌گردندتعیین خواهد نمود. دوره انتخاب این شورا ۳ سال خواهد بود و وظایف آن به شرح ذیل است:/

الف – تجدید نظر نسبت به آرا شوراهای انتظامی سازمانهای استان./

ب – داوری در اختلافات بین اعضا سازمانهای استان با سازمان خود./

ج – داوری در اختلافات فیمابین سازمانهای استان./

د – تعقیب و تعیین مجازاتهای انتظامی اعضا شوراهای انتظامی سازمانهای استان./

– اعضا شورای مرکزی سازمانهای نظام مهندسی ساختمان از میان خود یک نفر را به عنوان رییس انتخاب و از طریق وزیر مسکن و شهرسازی جهت‌دریافت حکم ریاست نظام مهندسی به رییس جمهور معرفی خواهد شد./

آرا صادره این شورا با موافقت دوسوم اعضا که در میان آنها حداقل ۳ عضو از ۵ عضو انتخابی وزارت مسکن و شهرسازی حضور داشته باشند معتبرخواهد بود./

طرز تشکیل این شورا و گردش کار آن و نحوه رسیدگی به اختلافات و صدور و اجرای آرا صادره به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت‌مسکن و شهرسازی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

ماده ۱۱ – هزینه‌های سازمانهای استان از محل حق عضویتهای پرداختی اعضا و همچنین کمکهای اعطایی دولت تأمین خواهد شد./

ماده ۱۲ – ادارات کل مسکن و شهرسازی موظفند تسهیلات لازم برای تأسیس سازمان استان را فراهم آورند./

ماده ۱۳ – وزارت مسکن و شهرسازی مجاز است ضمن بررسی عملکرد سازمانهای نظام مهندسی و گزارش سالیانه هیأت مدیره سازمانهای مزبور،در خصوص نحوه ادامه کار آنها توصیه‌های لازم را بنماید و در صورتی که به دلیل انحراف از اهداف سازمان انحلال آن را لازم بداند موکول به تصویب‌هیاتی مرکب از وزرای مسکن و شهرسازی و کشور و نماینده رییس قوه قضاییه خواهد بود./

تبصره – انجام وظایف قانونی سازمانهای نظام مهندسی ساختمان و ارکان آنها در زمان تعطیل یا انحلال سازمانهای مزبور با وزارت مسکن وشهرسازی است که حداکثر به مدت ۶ ماه به عنوان قائم‌مقام سازمان تعطیل یا منحل شده عمل می‌نماید و ظرف این مدت موظف به برگزاری انتخابات‌برای تشکیل مجدد سازمانهای مذکور خواهد بود./

ماده ۱۴ – از تاریخی که وزارت مسکن و شهرسازی در هر محل اعلام خواهد کرد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، نهادها و شهرداریها و شرکتهایی‌که دولت در آنها سهم کنترل‌کننده دارد در ارجاع کارهای طراحی، اجرایی و نظارت خود به اشخاص حقیقی و حقوقی، داشتن پروانه اشتغال و حدودصلاحیت و ظرفیت اشتغال ایشان را ملحوظ خواهند کرد./

تبصره – در ارجاع کارهای عمرانی به اشخاص حقیقی و حقوقی حسب مورد احراز شرایط سازمان برنامه و بودجه جایگزین قیود مندرج در این‌ماده خواهد بود و همچنین در مواردی که دستگاه‌های مذکور در این ماده بنا به دلایل کارشناسی و تخصصی ناگزیر از ارجاع کار به متخصصین فاقدپروانه اشتغال باشند می‌توانند با ارائه گزارش توجیهی به وزارت مسکن و شهرسازی نسبت به این امر اقدام نمایند./

ماده ۱۵ – در شهرهایی که از طرف وزارت مسکن و شهرسازی و با کسب نظر وزارت کشور اعلام خواهد شد شهرداریها برای صدور پروانه‌ساختمان فقط نقشه‌ای را خواهند پذیرفت که از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال و در حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال آنهاامضا شده باشد./

تبصره ۱ – در مواردی که نقشه‌های تسلیمی به شهرداریها توسط اشخاص حقوقی امضا می‌شود مسئولیت صحت طراحی و محاسبه به عهده‌مدیر عامل یا رییس مؤسسه و در مورد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و نهادها به عهده مسئولین دستگاه‌های فنی تهیه‌کننده نقشه است و این‌مسئولیت قائم به شخص امضاکننده بوده و با تغییر سمت وی ساقط نخواهد شد./

تبصره ۲ – اشخاصی که دارای مدرک فوق‌دیپلم و حداقل ده سال تجربه مفید و یا مدرک دیپلم فنی با حداقل بیست سال تجربه مفید در رشته‌های‌موضوع ماده یک این قانون بوده و از صلاحیت لازم برخوردار باشند به شرط کافی نبودن مهندسین رشته‌های فوق در شهرهایی که جمعیت آنها طبق‌آخرین سرشماری از پنجاه هزار نفر کمتر است می‌توانند طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و کشور خواهد رسید وشامل ترتیب آزمون علمی و تجربی متقاضیان خواهد بود از طرف وزارت مسکن و شهرسازی در حدود صلاحیت خود اجازه اشتغال دریافت نمایند.اجازه اشتغال این افراد شامل امور فنی که در صلاحیت انحصاری مهندسین است نمی‌شود./

ماده ۱۶ – سازمانهای استان می‌توانند تشکیل کانونهای مهندسی شهرستان را در شهرستانهایی که مهندسین واجد شرایط مقیم در حوزه آنها از ۲۰ نفرمتجاوز است حمایت و تشویق نمایند. تشکیل این کانونها تابع قوانین عمومی مربوط به این گونه جمعیت‌ها می‌باشد. ارکان این کانونها و شرح وظایف‌و گردش کار آنها به موجب اساسنامه‌ای خواهد بود که به تصویب اعضا کانون مهندسی شهرستان و تنفیذ سازمان استان مربوط رسیده و ثبت شده‌باشد. هر عضو کانون مهندسی شهرستان که عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان می‌باشد می‌تواند برای انجام امور خود در سازمان استان به‌رییس هیأت مدیره کانون شهرستان نمایندگی بدهد. در چنین صورتی رییس هیأت مدیره کانون فقط نمایندگی آن قسمت از امور عضو مربوط را خواهدداشت که به وی تفویض گردیده است./

ماده ۱۷ – اصول و قواعدی که رعایت آنها در طراحی، محاسبه، اجرا، بهره‌برداری و نگهداری ساختمانها به منظور اطمینان از ایمنی، بهداشت،بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی ضروری است، به وسیله وزارت مسکن و شهرسازی تدوین خواهد شد. همچنین حوزه شمول این اصول وقواعد و ترتیب کنترل اجرای آنها نیز بر حسب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و کشور تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران خواهد رسید. مجموعه اصول و قواعد فنی و آیین‌نامه مربوط به ترتیبات و کنترل و اجرای آن‌ها قسمتی از مقررات ملی ساختمان را تشکیل‌می‌دهند. سازمانهای استان می‌توانند متناسب با شرایط ویژه هر استان پیشنهاد تغییرات خاصی را در مقررات ساختمانی قابل اجرا در آن استان بدهند.این پیشنهادات پس از تصویب وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و کشور قابل اجرا خواهد بود. مقررات ملی ساختمان به طور ادواری و عنداللزوم‌متناسب با تغییر شرایط و با رعایت ترتیبات مندرج در این ماده قابل تجدید نظر خواهد بود./

ماده ۱۸ – شهرداریها، صاحبان حرف مهندسی ساختمان و مالکین در شهرهای واقع در حوزه شمول مقررات ساختمانی کشور ساختمان مکلفنداین مقررات را رعایت نمایند./

تبصره – عدم رعایت مقررات ملی ساختمان تخلف حرفه‌ای محسوب می‌گردد و مستوجب تنبیه انضباطی است و هر گاه بر اثر آن جرمی واقع‌شود مسئول مربوط علاوه بر تنبیهات انضباطی حسب مورد از لحاظ کیفری مورد تعقیب قرار خواهد گرفت./

ماده ۱۹ – به وزارت مسکن و شهرسازی اجازه داده می‌شود در مقابل صدور تمدید اجازه اشتغال موضوع تبصره ۲ ماده ۱۵ و پروانه اشتغال‌مهندسان به میزانی که در قانون بودجه تعیین خواهد شد مبالغی را دریافت و به حساب خزانه واریز نماید و به نحوی که در قانون بودجه پیش‌بینی‌خواهد شد صرف تحقیقات مربوط به تدوین مقررات ساختمانی کشور و ترویج و اعتلای نظام مهندسی ساختمان و تسهیلات مذکور در ماده ۱۲ این‌قانون نماید./

ماده ۲۰ – این قانون از تاریخ تصویب جایگزین قانون نظام معماری و ساختمانی مصوب ۱۳۵۲ و اصلاحیه‌های ۱۳۵۶ آن خواهد بود.آیین‌نامه‌های موضوع این قانون ظرف مدت ۶ ماه توسط وزارتخانه‌های ذیربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید مادام که آیین‌نامه‌های‌موضوع این قانون به تصویب مراجع مربوط نرسیده است، آیین‌نامه‌های موضوع قانون اصلاح پاره‌ای از مواد قانون نظام معماری و ساختمانی مصوب۱۳۵۶.۶.۶ملاک عمل دستگاه‌های ذیربط می‌باشد./

مدت اجرای آزمایشی این قانون دو سال تعیین می‌شود./

قانون فوق مشتمل بر بیست ماده و ده تبصره طبق اصل ۸۵ قانون اساسی در جلسه مورخ ۱۳۷۱.۳.۲۶ کمیسیون مسکن و شهرسازی و راه‌وترابری،تصویب و در جلسه علنی سی‌ام اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی با دو سال مدت اجرای آزمایشی آن موافقت‌گردیده و در تاریخ ۱۳۷۱.۷.۱۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده است./

رئیس مجلس شورای اسلامی – علی اکبر ناطق نوری/

/